

Grāmatas u. c. izdevumi

2014. gada novembrī nāca klajā Rēzeknes Augstskolas (RA) filoloģijas programmas maģistres **Līgas Čeveres** grāmata „**Arhetipi un žanriskās iezīmes šausmu stāstos**” (maģistra darba vadītājas: Dr.philol. I.Šuplinska, Dr.philol. A.Juško-Štekele). Grāmata ir izdota ar Izglītības un zinātnes ministrijas atbalstu un ir pirmā izdotā grāmata RA sērijā „Studentu literatūra”. Tajā ir apkopots iespaidīgs šausmu stāstu vākums Kaunatas pagastā, kā arī pašas pētījuma autore vākums visā Latvijā. Grāmata ir izmantojama ne tikai literatūrteorētisko zināšanu padziļināšanai, bet arī kultūrvēstures un novadmācībā, jo daudzos šausmu stāstos ir kultūrvēsturiskas norādes. Grāmatas prezentācija notika Kaunatas, Varakļānu, Dagdas vidusskolā, RA, radot ieinteresētību dažāda vecumposma lasītājos.

2014. gada aprīlī projekta „Virtuālā pagātne – muzeju nākotne” realizētāji sāka izglītojošas **datorspēles „Aizej tur, nezin kur, atnes to, nezin ko”** aprobāciju. Spēles koncepcijas autore – I.Šuplinska, dizaina autore – RA dizaina specialitātes absolvente I.Drozdova, tehniskais izpildījums – SIA „MS-IDI”. Tekstu tulkošanā bija iesaistītas RA absolventes – S.Ūdre, V.Pavlova.

Spēles mērķis – ceļojot pa Latgales pilsētām un ciemiem, apzināt spilgtākās atšķirības, iemācīties kādu zīmīgu latgaliešu izteicienu un pārbaudīt savas dedukcijas spējas.

Spēles netiešais mērķis – rosināt interesi par Latgales konceptiem, svarīgākajiem kultūras, vēstures, ģeogrāfijas, sabiedriskās dzīves objektiem, kas ir nozīmīgi latgalieša identitātes apjaušanai, tos studējot RA virtuālās galerijas datubāzē „Latgales koncepti” vai izdevumā „Latgolys lingvoteritorialuo vuordineica” (2012), kur konceptu apraksti ir arī angļu, krievu, latgaliešu un latviešu valodā.

Spēles adresāts – Latgales kultūrvēstures interesenti, skolēni, studenti, pedagogi, kas apgūst novadmācību, reģiona kultūrvēsturi, meklē atbildes uz eksistenciālas dabas jautājumiem: kas es esmu? No kurienes es nāku?

2014. gada novembrī Baltinavas vidusskolā un RA tika prezentēts piektais disks sērijā „Rēzeknes Augstskolas folkloras ekspedīciju materiāli” – „**Baltinovys receptis**” (scenārija autore – I.Šuplinska, video koncepcijas autors – M.Justs).

Diskā ir aptverti 2013. gada folkloras ekspedīcijas materiāli, kas ir iegūti Baltinavas novadā. Koncepcijas pamatā ir izdevumā „Latgales lingvoteritoriālā vārdnīca” fiksētie tipiskākie Latgales ēdieni un dzērieni, kas tiek ilustrēti ar baltinaviešu dzīvesstāstiem un pieredzi.

Disku finansiāli atbalstīja RA, valsts pētījumu programma „Nacionālā identitāte” un Izglītības un zinātnes ministrija.

Konferences

2014. gada 24.–25. aprīlī RA notika 3. starptautiskā konference „**Autors. Teksts. Laikmets**” (koordinatore – S. Ratniece), kas bija veltīta izcilā literatūrzinātnieka Valda Ķikāna 85 gadu atcerei. Viņa kolēģi literatūrzinātnieki V. Vecgrāvis, Dz. Vārdaune stāstīja par spilgtākajiem profesora V. Ķikāna radošās un zinātniskās dzīves brīžiem. Kā ierasts, konferences darbs ritēja paralēli vairākās sekcijās, vērsot klausītāju uzmanību uz problēmjautājumiem literatūras zinātnē, kritikā, vēsturē.

Paralēli konferences laikā norisinājās dažādi pasākumi. Apaļā galda diskusijā „Teksta telpa” (piedalījās literatūras izdevumu pārstāvji no Latgales – žurnāls „A12”, rakstu krājums „Olūts”, no Kurzemes – „Vārds”, no Rīgas – „Latvju Teksti”, „Tīrraksts”, portāls „UbiSunt”) tika aktualizēti jautājumi par literatūras attīstības tendencēm Latvijā un pasaulē, kā arī runāts par literatūras programmas atbilstību skolēnu vecumposmam skolā – ko un kā darīt gan literatūras programmu veidotājiem, gan skolotājiem, lai interese par literatūru nepazūd pēc pirmā literatūrvēsturiskā posma apskata.

Pirmās dienas izskaņā notika drāmas tekstu ideju konkursa „10 MINŪTES SLAVAS LATVIJĀ” dramaturģijas lasījumi, kur par uzvarētāju kļuva RA filoloģijas bakalaura programmas students Oskars Orlovs. Vakara noslēgumā RA Studentu teātris „ĶerRA” piedāvāja konferences apmeklētājiem latviešu un latgaliešu dzejas kompozīciju par pazudušā dēla tēmu „Atgriešanās”.

Konferences noslēgumā tika prezentēts 2. starptautiskās zinātniskās konferences „Autors. Teksts. Laikmets” krājums, ko interesenti joprojām var jautāt RA valodu un kultūras studiju virziena pārstāvjiem.

Konferences sadarbības partneri un atbalstītāji: Latvijas Rakstnieku savienība, Latvijas Literatūras centrs, AS „Rīgas taksometru parks”, SIA „SB”, SIA „Impro ceļojumi”, RA.

Atsevišķu konferences sekciju darba tiešraide joprojām ir skatāma RA mājaslapā: http://www.ru.lv/video_tiesraides/24-04-2014/.

2014. gada 19.–21. septembrī RA notika 3. starptautiskā zinātniski praktiskā konference „**Māksla un mūzika kultūras diskursā**”. Konferenci organizēja četras augstskolas: RA, Tallinas Universitāte, Maskavas Pedagoģiskā universitāte un Vitebskas Valsts universitāte. Konferencē piedalījās zinātnieki, pētnieki, mākslinieki no Latvijas, Lietuvas, Polijas, Baltkrievijas, Krievijas, Turcijas. RA pārstāvēja doc. A. Strode, doc. M. Opincāne, lekt. D. Apele, lekt. R. Burceva, lekt. S. Mežinska, zin. asist. S. Pošeiko, zin. asist. S. Murinska-Gaile, vieslekt. I. Dukaļska, kā arī dizaina un mākslas programmas studentes I. Stikute, A. Teilāne, A. Lucijanova, O. Rudakova, K. Patumse, V. Cakule, V. Krukovska, doktorante I. Kepule.

Konference veicina starpdisciplināro pētniecību un praktiskās pieredzes apmaiņu mākslā, mūzikā un kultūrā. Sekciju darbs notika trijās paralēlās sekcijās: „Kultūra un sabiedrība reģionālās identitātes diskursā”, „Mūzikas zinātne praksei”, „Māksla

un dizains” (sk. http://www.ru.lv/video_tiesraides/19-09-2014/). Neatņemama konferences sastāvdaļa ir mākslas un mūzikas meistardarbnīcas. Šogad konferences dalībnieki savas prasmes varēja pilnveidot astoņās mūzikas, dizaina un rokdarbu meistardarbnīcās.

4. starptautiskā zinātniski praktiskā konference „Māksla un mūzika kultūras diskursā” notiks RA 2015. gada 24.–25. septembrī (sīkāk sk. http://www.ru.lv/zinatne/konferences_un_zinatniskie_pasakumi/konferences_zin_pasakumi_ra/).

Karīne **Laganovska**, konferences koordinatore

Projekts „Virtuālā pagātne – muzeju nākotne” LLB-2-269

EIROPAS SAVIENĪBA

Šo projektu finansē Eiropas Savienība
This project is funded by the European Union

Projekts „**Virtuālā pagātne – muzeju nākotne**”,
LLB-2-269

2014. gada 21.–22. novembrī RA notika Latvijas–Lietuvas–Baltkrievijas pārrobežu programmas projekta „Virtuālā pagātne – muzeju nākotne” (LLB-2-269) noslēguma konference „**Krustpunkti pierobežas kultūrā, valodā, vēsturē**”, kas tika rīkota kopā ar 7. starptautisko latgalistikas konferenci: http://www.ru.lv/video_tiesraides/21-11-2014/.

Konferencē tika prezentēti projekta sasniegumi – virtuālais muzejs, projekta mājaslapa **www.futureofmuseums.eu**, četras izglītojošas datorspēles, kā arī pētījumi par kopīgo un atšķirīgo latviešu, latgaliešu, lietuviešu, baltkrievu u. c. tautu valodās un kultūrās. Līdzās projekta dalībniekiem konferencē piedalījās arī referenti no citām Latvijas pilsētām, Krievijas, Polijas, ASV, Lielbritānijas, Igaunijas, Gruzijas. Divu dienu konference bija piesātināta ar vairākiem kultūras pasākumiem: bija apskatāma kopējā projekta dalībnieku izstāde, kas atspoguļoja daudzveidīgās projektā iesaistīto cilvēku aizraušanos, tika prezentētas projekta laikā izstrādātās filmas.

22. novembrī paralēli zinātniskajiem lasījumiem notika diskusija par Latvijā maz apspriestu tematu „Kā saglabāt un nostiprināt amatniecības nozari?”, kurā tika analizēta Latvijas situācija, kā arī uzklusīta kaimiņvalstu kolēģu pieredze. Risinājās arī amatnieku tirdziņš, iepazīstinot daudzus viesus (ap 70 cilvēku no Lietuvas, Baltkrievijas, Polijas, Krievijas u. c. valstīm) ar Latvijas, sevišķi Latgales, amatniecības un mājražošanas izstrādājumiem.

Vakara un projekta noslēguma konferences kulmināciju veidoja literāri muzikālais Andrejdienas pasākums „Valodu krustpunktos”, kurā piedalījās projekta dalībvalstu literāti un muzikanti, prezentējot valodu un muzikālo ideju daudzveidību, kā arī nojaucot valodu robežas. Par Andrejdienas Āksta cepures balvas ieguvēju kļuva RA students Oskars Orlovs (literatūrā pazīstams ar pseidonīmu *Raibais*) un Lietuvas

publicists, filmu veidotājs Vītolis Laumakis (*Vytolis Laumakys*).

Ilga Šuplinska, konferences koordinatore

Projekti

Projekts „Virtuālā pagātne – muzeju nākotne” LLB-2-269

EIROPAS SAVIENĪBA

Šo projektu finansē Eiropas Savienība
This project is funded by the European Union

Projekts „Virtuālā pagātne –
muzeju nākotne”,
LLB-2-269

Laikposmā no 2012. gada decembra līdz 2014. gada novembrim tika realizēts Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmas projekts „**Virtuālā pagātne – muzeju nākotne**”.

Projekta mērķis bija izveidot virtuālas muzeju fondu galerijas internetā, tādējādi modernizējot muzeja eksponātu apskati, piedāvājot interaktīvus elementus un ieinteresējot dažādas vecumgrupas, īpaši jauniešus, apmeklēt muzejus arī klātienē. Šajā projektā RA darbojās kā vadošais partneris, pulcējot ap sevi citus partnerus – Ķēdaiņu Reģionālo muzeju (Lietuva), Grodņas Valsts vēstures un arheoloģijas muzeju (Baltkrievija) un Rēzeknes pilsētas domi, kas pārstāvēja Latgales Kultūrvēstures muzeju. Projektā tika iesaistīti RA Reģionālistikas institūta (REGI) vadošie pētnieki Ingars Gusāns, Ilga Šuplinska, Sandra Ūdre, RA lektori Diāna Apele, Māris Justs, Irēna Litvinova-Beinaroviča, Inga Drele.

Projekta īstenošanas gaitā ir izveidota projekta mājaslapa www.futureofmuseums.eu, kurā interesenti var aplūkot informāciju par projektu latviešu, latgaliešu, lietuviešu, baltkrievu un angļu valodā. Tiek piedāvāta informācija arī par katru konkrēto projekta partneri, norādot tā darbības virzienus, lielākās kolekcijas, nozīmīgākos pētījumus utt. Kā vienu no galvenajiem panākumiem var minēt iespēju ielūkoties virtuālā muzeja galerijās, kurās aplūkojamie priekšmeti, koncepti, objekti atklāj daudzveidīgu informācijas klāstu. Pētniekiem un vienkāršiem lasītājiem aizraujošāko sadaļu veido apraksts „Interesanti, ka...”, brīžiem pārsteidzot ar ļoti negaidītiem faktiem par it kā zināmām lietām. Virtuālo galeriju apraksti ir gan vispārīglītojoši, gan arī pētniekiem nepieciešamo informāciju saturoši, raksturojot eksponāta saglabātības pakāpi, izmērus, kolekcijas numuru u. c. parametrus. Projektā tika uzņemta filma par katru no partneriem, kā arī kopējā projekta filma, kas stāsta par starpdisciplināru pētījumu nozīmīgumu pierobežas reģionu izpētē un sadarbības veidošanā.

Katrs partneris organizēja vienu pieredzes apmaiņas un vienu izglītojošo semināru, kur tika prezentēti projekta rezultāti, kā arī aprobētas izveidotās izglītojošās datorspēles. Katrā izglītojošajā seminārā pētnieki demonstrēja savus pētījumus,

aprobēja izglītojošās datorspēles, rīkoja izstādes atklāšanas un kultūras pasākumus. Savukārt 2014. gada novembrī kopā ar 7. starptautisko latgalistikas konferenci tika organizēta projekta noslēguma konference „Krustpunkti pierobežas kultūrā, valodā, vēsturē”, kurā paralēli projekta rezultātu popularizēšanai tika runāts par kopīgo un atšķirīgo latviešu, latgaliešu, lietuviešu, baltkrievu u. c. tautu valodās un kultūrās.

Ingars **Gusāns**, projekta vadītājs

No 2012. gada septembra līdz 2014. gada novembrim RA norisinājās Vītauta Dižā universitātes (Kauņa, Lietuva) vadītā ESF projekta „**Lituānistikas (baltistikas) centru, lietuviešu biedrību un Lietuvas zinātnisko un mācību institūciju sadarbības stiprināšana**” aktivitātes.

Projekta mērķis: stiprināt ārpus Lietuvas darbojošos lituānistikas (baltistikas) centru un Lietuvas lituānistikas zinātnisko institūciju, pasniedzēju, zinātnieku, studentu un lietuviešu biedrību komunikāciju, realizēt plašāku starptautisku sadarbību. Paaugstināt lituānistikas (baltistikas) centros strādājošo pasniedzēju kvalifikāciju, sagādāt šiem centriem metodisko, mācību un zinātnisko literatūru, periodiskos izdevumus, nodrošināt aktīvāku zinātnieku, pasniedzēju un studentu apmaiņu.

No RA projektā piedalījās studiju programmas „Filoloģija” studenti un docētājas Antra Kļavinska un Sandra Ūdre. Dalībniekiem ir bijusi iespēja stažēties, pilnveidot lietuviešu valodas un kultūras zināšanas Klaipēdas Universitātē un Vītauta Dižā universitātē, piedalīties konferencēs par aktuāliem valodniecības, literatūrzinātnes, etnoloģijas un lietuviešu valodas mācīšanas metodikas jautājumiem. RA visiem interesentiem bija iespēja piedalīties vieslektoru Dr. etnol. Jurgītas Macijauskaites-Bondas un Dr. philol. Alvīda Butkus nodarbībās.

Projekta rezultātā studiju procesā un zinātniskajā pētniecībā tiek izmantota jaunākā Lietuvā izdotā mācību un zinātniskā literatūra valodniecībā, literatūrzinātnē, vēsturē un etnoloģijā (pieejama RA bibliotēkā un Baltu filoloģijas pētnieciskajā centrā).

Uzsākto sadarbību ar Lietuvas zinātniskajām un mācību institūcijām tiek plānots turpināt, patlaban tiek gatavots jauns projekts – „Lietuva šeit un tur: valoda, zinātne, kultūra, sabiedrība”.

Antra **Kļavinska**, projekta koordinatore